

Okulda serbest kıyafet değil ama başörtüsü sorun yaratır

Eğer ilköğretim okullarında, liselerde çocuk dini bir sembol olan başörtüsünü takarsa ve "Allah böyle emrediyor, onun için yapıyorum" derse, onu yapmayan çocuk "Allah'ın emrini dinlemiyor!" olur. Küçük görülebilir, aşağılanabilir, dışlanabilir

Orada başörtüsünün temsil ettiği o "Allah'ın emri" sözü öyle bir kullanılır ki, öğrenci "Ben başörtüsü takmak istemiyorum" diyemez. Anne baba da bu durumda karşı koyamayabilir. İşte kaygı verici olan budur

Hocam dünkü konuşmamızda okullarda serbest kıyafete geçilmesinin çocuklarda ciddi bir sorun yaratmayacağını söylemiştiniz. Ama bunun başörtüsünün öbünü açacağı söyleniyor var. Diyelelim ki öyle oldu, bu çocuk ve ailesi üzerinde sorun yaratır mı? Mesela Prof. Tosun Terzioğlu ve İbrahim Betil, "Önemli olan kız çocukların okuması, başörtüsü ya da başörtüsü. İlkokulda da başörtüsü olabiliyor" diyor. Siz buna katılıyor musunuz?

Bunu doğru bulmam. Çocukla okula getirebilmenin riski düşük çarelerini bulmak gerekir. Benim oradaki kaygım şudur: üniversite için konuşuyorum, üniversite yetişkinler dünyası. O ayrı... İmam hatip okulları da din temelli okullar. Oralara da zaten başını örtmesi gerektiğini inanılan gider. Dolayısıyla dinin gereği neyse onu orada yapar. Orada bir sorun yok. Ama onun dışındaki hayatta, özellikle okulda, dini sembol olan, dini çağrıştıran araçlar gerecekle kullanıldığı zaman potansiyel olarak çok büyük sıkıntı yaratma durumu var.

Neden?
Bir üçüncü vereyim; parlamentoya anayasa gereği din temelli parti giremiyor. "Neden giremiyor? Girsin! Özgürlükler var. O da kendinine dayanamız bir parti!" denilebilir. Peki neden giremiyor? Özgürlükler de var. Bunu en liberal düşünceli, en çok özgürlükçü yana olan insanlar da istemezler. Bu genel kabul görmüş bir şeydir. Parlametoda din temelli parti olamaz. Olması gerekir. Çünkü; diyetim ki mecliste İslami hareket Partisi var ve partinin başkanı kürsüye çıktı, dini temelle dayanan sosyal bir meselyle halletmek için konuşma yapıyor. Kürtalet meselisi tartışılıyor diyelelim... Diyor ki, "Ceninin de hayat hakkı vardır. Benim dinim de bunu emrediyor ve partimiz de bunu savunuyor. Cenin ana rahmine düştüğü anda artık doğumalidir o kadın! Ceza yasamıza bunu getireceğiz." Böyle konuşuyor. Yani Allah'ın emri ceza yasasına girecek. Ben ona nasıl muhalefet edeceğim? Muhalefet

Mine ŞENOÇAKLI
mesenoçakli@gazetemiz.net.tr

ediyorum demek, Allah'a muhalefet ediyorum demek. Dolayısıyla demokratilerde parlamentoda din esaslı parti olmaz. Olması gerekir. Çünkü muhalefet Allah'a oluyor o zaman. O zaman bana diyeces ki, "Sen Allah'ın dediğine karşı çıkıyorsun!" Şimdi bu bir metafor. Parlametolarda bu olmaz. Şükü aksi halde muhalefet edemezsin. Halbuki demokratilerde inananın insanın da, ateistin de, Hıristiyan'ın da, Yahudi'nin de, Ermeni'nin de hakları var. Ki bizim vatandaşlarımız da var böyle... Onları ne yapacaksınız? Dolayısıyla demokratilerde din esaslı parti olmaz. Meclis'e giremez ve programında da din olmaz. Ve demokrasiyi özünden kavramış herkes, diyünün her yerinde sokmaz içeri o partiyi. Mesela İran böyle. Ama zaten onlar demokrasi değil.

Şimdi gelelim okula... Okulda da başını örtüyor, "Allah emrediyor, Kuran'ın da emri var" diye... Peki başını örtmeyen öğrenci ne oluyor orada? Allah'ın emrini dinlemeyen öğrenci oluyor. İşte kaygı verici olan bu. Üstisine olduktan sonra, üniversiteye gideken uysun ya da uymasın mahalle baskısına, örtün ya da örtmesin başını, ne yaparsa yapın. Ama ilköğretim ve lise öğrencisinde bunu bekleyemeyiz. Çocukların ve gençlerin entelektüel ve duygusal gelişimi böyle bir meselyle yonerecek düzeydedir. Yetişkinler bile bu sorunu halledemezken, çocukların sorunsuza açacağına ihtimal vermiyorum. Onlar halaleleler, ana ve babaları ciddi sorun çıkarır. Bu okul ortamında nasıl organize edilir? Orada kaygılıym. Oradaki başörtüsünün temsil ettiği o "Allah'ın emri" öyle bir kullanılır ki, öğrenci "Ben başörtüsü takmak istemiyorum" diyemez.

Peki ya anne baba buna karşı koyamaz mı?
Hayır, anne baba da karşı koyamazdır. Sıkıntı budur. Yoksa başını örtmüş, örtmemiş önemli değil. Benim için ha blue jean giymiş, ha başını örtmüş bir... Ama dini sembol olarak başlaştığı zaman, birdenbire bir baskı unsuru haline geliyor ve bazı anne baba bunu istemeyebilir. "Benim çocuğum bu yaşta bu başkılarla karşılaşmasını" diyebilir. Ama okul öyle

bir hale gelebilir ki, bunu yapamayabilir. Laik kesimin böyle korkular var. Çünkü bunun gibi travmatik olayları yaşadılar. Korkular oraları dayanıyor, oradan tetikleniyor.

Mesela?
Erbakan'ın hükümette olduğu zamanlarda, birdenbire İstanbul Üniversitesi'nde öğlen namazı vakti bütün koridorların geçilemeyecek şekilde namaz kılınan öğrenciler ve öğrenci olmayan ama dışarıdan gelen insanlarla kaplandığını, derslere girilemediğini biliyoruz. Zaten nereden beslendi ki bu korku? Karşılıklı tanınmayla oldu her şey. Ben üniversiteye gideken, üniversitelerde başını örtten ördü, örtmeyen de ördü.

Ben üniversiteye başladığımda da öyleydi... Sonun da çıkmadı...
Zaten politize olduktan sonra sorun çıkmaya başladı. Başörtüsünü, namazı politik bir mesele haline taraflarca getirildi. İstanbul Üniversitesi'nin koridorlarında, amfiterin kapıları önünde namaz kılınırdı ve sen giremezdin içeri. Bunlar yaşadığı için, "Bundan sonra herhalde olmaz öyle bir şey artık" diyemiyor insanlar. Çünkü bu korkular eskiden yaşanan travmalarla ilgili. Ama dindar kesimin de travmaları var. Onlar da ayrı travmaları içinde büyüdüler, yetiştiler. İtilip kalkıldılar. Benim böyle laik-dindar, başörtülü-başörtüsüz takatlarını olmadıkları için başını örtten danışanlar da olur, güvenirlere, gelirler bana. Geçen gün genç bir kız ağılıyordu. Biz biraz geçiyor bu işler diyorduk ama "Buraya gelirken yanından geçen kadın başörtülü olduğuna için üstüme tükürdü" diyor. Bu insanlar bunları yaşıyorlar. Aşağılanıyorlar, itilip kakılıyorlar, yanlarına oturuluyorlar. Ben bunları çok dinledim. Özellikle de sorarım, "Nasıl yaşıyorsunuz?" diye...

"Birinin yanına otururum mesela vardır, kadın kalkar. Bir de belli eder neden kalktığını" diyor. Kızgınlık, öfke tamam da bir de tiksinti var. Tiksiniyor, başı örtüldü diye... İlgrenç bulduğunuz şeyden tiksiniyorsunuz. Orada bir patoloji var. Normal bir hal değil bu.

Maalesef iki tarafta da var bu. Açık giyindikleri için yüzlerine tükürülen kadınlar olduğunu da biliyoruz...

Bu doğal. Bu kadar kutuplaşma oldu mu bir arada yaşayamazsınız. **Peki bütün bunlar çocuklara nasıl yansır? Haftada bir-iki saat de olsa Hz.**

Muhammed'in hayatı, Kuran ve din dersine girecek çocuk. Başını örtecek. Nasıl etkiler?

Bütün iş, o işi kim yönetecek? Okul yönetimi, müdür ve din dersi hocasının ağzından çıkacak olan laflar ve onun arkasından gelecek olan anlayışa bağlı her şey. Hocalar iyi seçilecek, çare odur. Maalesef dindar kesim kızgın ve öfkeli. Cumhuriyet tarihi boyunca itilip kalkıldılar, aşağılandılar, öğreniyorlar. Bunlar kolay hazmedilir duygular değil.

Ben hem laik değerleri benimsemiş hem de namazında niyazında bir alide yetiştim. Bunu anlayamıyorum. İlgrenime olabileceğini düşünmüyorum...
Olur mu, var bu. Dindar kesim sesini çıkarmıyordu. Yanına yaklaşmıyordu diğerlerini... Siz bu ikisinin kaynaştığı bir yerde yaşadığınız sorun olmaz. Ama geçenele bir tanıdığım anlatıldı mesela... Başörtüldü. Mahalledeki markete gidiyor, alışveriş yapıyor. Aynı apartmanda oturan bir kadın yanıyor yanına... Tanışıyorlar, birbirlerini biliyorlar... Kadın, "Haftada bir-iki gün evde çalışacak birine ihtiyacım var. Gelir misiniz?" diyor.

Nasıl, bile bile mi yapıyor bunu?
Evet. İki hafta önce anlatılan bir hikâyeye bu. Bu böyle yaşanıyor. Geçen gün televizyonda vardı, Oyuncu Serra Yılmaz, "Başörtülülerden korkuyorum, öcü gibiler" dedi. Fare korkusu olsa terapiste gidecek ama türbanlıdan korkmak normal geliyor. Çok acı bir durum. Dindar kesim bunlarla yaşadığı yaşıyor. O da kendini savunacak artık.

Rahmetli Prof. Ünsal Oskay, "Yıllarca o kaldırımdan yürürüm, bu kaldırımdan yürü demişsin dindar kesime. Kendi hayatlarını yaşama hakkı tanımamışsın. Dolayısıyla bugün olanlar normal, mahalle baskısı yapmalarına çok da şaşırılmak gerek" demişti. Üstelik, "Atatürk olmasaydı, ben olmayamazdım. O başımızda gelmiş en iyi şey! Babamın, benim ve daha birçok insanın hayatında gördüğü ilk ve son rahmet" diyen biri olaraks...

Maalesef cumhuriyetin hataları var. Kaldı ki bizim İslam'ın son derece hoşgörülü yorumlayan bir akımımız var. Tasavvuf var. Cumhuriyet bunu işleyebilirdi. Orada hiçbir sıkıntı yok. Hoşgörü var, Mevlana var... Bugün dünya markası olurdu Türkiye'nin bu yanı. İşleneydi, kültürümüz de, duygularımız da farklı oluşmuş olurdu. İşlenmedi. Ağır sosyolojik süreçler bunlar.

Muhteşem Yüzyıl dizisi bir test!

Ama bir şekilde yolunuzu da bulacağız galiba. Muhteşem Yüzyıl, Çamçica ya camii tartışmaları derken...

Liberal ekonomiyi seçtin mi, global ekonomiyi seçiyorsun. Yani "Enformasyon girişi çıkışı serbest" diyorsun. Eğer bir hükümet ülkenin gelişimini liberal ekonomi üzerine oturtuyorsa, bu kulvara giriyorsa, ki Menderes ve OZal'a başlanmıştır, Erdoğan da sürdürüyor, ondan sonra bir şeyleri kayıyor, yasaklıyorsa olması anlamsız hale gelir. İstese de yapamaz.

Bu kadar alıyış merkezi varken biraz zor zaten. İnsanlar o mağazalarda satılan kıyafetler üzerinden başka yaşam tarzlarını görüyor. Geri dönüş olmaz sanki...
Hayır olmaz. İktidar istese de yapamaz. Sen 20 milyon öğrenciyi tablet bilgisayar vereceksin, bunlar internete bağlanacaklar, bütün dünyayla ilişkileri olacak, ondan sonra da kapalı bir kültür haline getireceksin ülkeyi. Nasıl olacak ki! Olmaz.

Dolayısıyla bugünkü hükümetin de böyle bir vizyonu, Türkiye'yi kapalı bir kültür haline getirmek gibi bir hedefi olduğunu zannetmiyorum. Öyle gözüküyor çünkü. Her türlü değişim kendi içinde sancılıyola oluyor. Zaman zaman farklı söylemler geliştirebiliyor. Ama ana gidice bağlamak zaman hem liberal, açık ekonomi, hem de açık, çoğulcu toplım var. Bilgisayarların açık, televizyonların açık... 40

kanaldan her türlü enformasyon gelir giderken neyi baskılayabilirsin ki! Hiçbir şeyi baskılamazsın. Dolayısıyla iktidar partisinin böyle bir hedefi olduğunu da zannetmiyoruz. AB'ye girişte ısrarla duruyorlar. Bakan'ın kendisi, "Vazgeçmeyeceğiz" diyor. Onun için oralarda hiç kaygım yok. Neticede bu parti muhafazakâr bir parti. Yani ondan sosyal açıdan liberal görüşün yayınları tasamamızı bekleyemeyiz. Onu muhalefetin yapması gerek. Ama bana göre...

Türkiye muhafazakârları mı, muhafazakârlarını hiç mi yapıyor diye de tartışıyoruz aslında...
Bakın kapalı, tutucu kültür hesabı yapan, birdenbire giyim kuşam serbest demek. Bunu yapamaz, öğrencilere tablet bilgisayar dağıtmaz.

Orada bir başörtüsü serbest olsun hesabı yapilsa bile mi?
Şimdi göreceğiz, anlayacağız ne olduğunu.

Öyle bir niyet bile olsa tutmaz diyorsunuz siz...
Hayır. Enformasyon girişi yasak olmadığı sürece bir şey olmaz. Çünkü bakın İran her şeyi yasaklıyor. Kanallar açılıyor, bilgisayar giriş çıkışları denetim altında... Bu liberal ekonomi

yok orada. Petrolü var, bir de Sam fıstığı var. Başka bir şeyi yok. 40-50 senedir böyle. Başka bir şey üretmiyor, başka bir şey çıkaramıyor. Düşünce de üremiyor, serbestlik de üremiyor. Kapalı kültür böyle olur.

Ama orada da inanılmaz bir entelektüel kesim ve kültür var...
Var ama yayılmıyor. Millî eğitim politikalarına yansımıyor. O Bizde ise enformasyon girişi çıkışı serbest, ticaret serbest. Sen gidip dışarıda yatırım yapabiliyorsun. Yabancı istediği gibi gelip burada yatırım yapabiliyor. Turizm alabilirdiğine destekleniyor burada. Kafasında ülkeyi kapalı bir kültür haline getireceğim diye bir vizyonu olan hükümet turizmi bu kadar destekler mi? Yabancılar burada araziler alıyorlar, kendi komünlerini oluşturuyorlar. Türk şarabının kalitesi son 10 yılda katlandı. Söylüyorum, tablet bilgisayar dağıtıyorlar çocuklara...

Tabii orada bir kısıtlama olmazsa? Şuraya girmeyin, buraya girmeyin diye...
O zaman internet café'ye gidecek çocuk. Ya da "Bu işime yarayamıyor" diyecek, atacak tableti, kendisine 12 ay vadeliyle 250 liraya tableti alacak. Devlet yasaklıyor usun. Yabancı istediği gibi giriş çıkışı yasaklarsan o zaman hükümet olmazsın! Biter o iş. Hükümetmezsin. Öyle bir niyeti yok zaten. Yaparsa da şaşarım.

Bunun da çaresi şudur; devlet olarak fon ayırarak, TRT de elinin altında almasını, dersin ki "Kardeşim o devri anlatan güzel bir tarih belgesel yap. Ama film gibi olsun, eğlenceli de olsun. Al parayın!" Bu iş böyle olur. Ve güzel de olur. -BİTTİ-